תלמוד בבלי · אחרונים · בית מאיר · סדר נזיקין

בית מאיר על שבועות

רבי מאיר פוזנר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

בית מאיר על שבועות

רבי מאיר פוזנר

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/בית-מאיר-על-שבועות/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ג. 4
דף ד. 4
דף ד: 4
דף ז: 5
דף י. 5
דף יא. 6
דף יב. 7
דף יג. 7
דף יד. 7
דף טז. 7
דף כ. 8
דף כד. 8
דף כד: 8
דף כו. 9
דף כח. 9
דף כט. 9
דף לא. 9
דף לב: 10
דף לג: 11
דף לה. 11
דף לז. 11

דף ג.

בתוס' ד"ה ועל הזקן. שכתבו דהמ"ל א"ב דאמר לכותי אקיף לי והקשה לי הרב הגדול דק"ק פ"ל הא בכה"ג ודאי אין שליחות לכותי. ואמרתי אפשר דל"ק כי התוס' סוברים עד כאן לא אמרינן דאין שליחות לכותי וקטן אלא לזכות לו או למיעבד מצוה בשליחותו כזה ממעטינן מאתם גם אתם. ומיקחו להם איש שה ילפינן משם דהנהו אין להם כח זה והוי כאלו מדעתם עבדו ולאו מידי הוא משא"כ למיפטר המשלח במה דעבדו עבירה במצות המשלח דעכ"פ העבירה נעשה במצותו. ואלו לא צוה לא הי' נעשה. זה אין הכרח ללמוד דיתחייב ע"י שלוחו כמותו אלא סברא הוא דליחייב זולת היכא דשייך אשלד"ע. משא"כ למ"ד היכא דהשליח לאו בר חיובא יש שליח לדבר עבירה. תו אין הבדל ואפילו ע"י כותי וקטן מתחייב אף שראיתי התוס' בב"מ ד"ה אשה מתנגדים לדעתי. מדמשני וי"ל דהתם משום דלאו בני שליחות נינהו. מ"מ עיינתי בס' א"ז ומצאתי ת"ל חבר לדיעה זו. דז"ל הריטב"א דהתם שאני שלא אמר להזיק אלא בעירה ברשותם וכו' מבואר מיניה להדיא דסובר דלמ"ד זה היכא דהשליח לאו בר חיוב יש שלד"ע ה"ה ע"י חש"ו חייב. ושוב אין מן התימה אם התוס' בשבועות נמי אזלו במחשבה זו. ואף שסתרו דבריהם מה בכך. זה בנמצא הרבה פעמים וק"ל:

דף ד.

התם נגעים דאכפר ליה וכו'. שמעתי קושי' הא זה נאמר לתרץ דברי ר' יהודה שבדף ז' ע"ב ובמס' מנחות דף צ"א איתא ברייתא דתורת כהנים שהיא סיפרא וסתם סיפרא היינו ר' יהודה וכדאיתא ברש"י ריש מגילה. ושם במנחות מוכרח לשנוי' דאשם להכשיר וחטאת לכפר. ונשאר הקושיא דאימא מחטאת דמצורע היכא שכבר הביא האשם. ויש ליישב דבמנחות משני דאלו לא כתיב אלא זבח לא הייתי מוציא מן כלל כל שאר חטאות ואשמות אלא אשם מצורע והייתי אומר וחטאתו לכפר אבל אחרי שיש עוד רבוי לחטאת מצורע ודינו שום לאשם שוב ס"ל דתרווייהו להכשיר ומנגעו הוא דאכפיר ליה. אבל זה אין לומר דלמסקנא מוכח דתרווייהו להכשיר מדהם משונים מכל חטאות ואשמות בנסכים. דלפ"ר זה אינו דחטאת ואשם נזיר יוכיח:

דף ד:

תוס' ד"ה ונכפר חיצון. עיין במהרש"א דחק עצמו לבאר דברי התוס' ד"ה ונפקא מיניה אף לתי' א"נ. דלא כמהר"י בן לב. ולענ"ד נהי שבזה אפשר לדחוק. מ"מ דברי התוס'

שבד"ה כפרה אחת אי אפשר לבאר לתי' א"נ אף עם פירושו. עיין היטב ודוק תמצא כדברי:

דף ז:

תוס' ד"ה במזיד. ואית וי"ל דהשתא וכו'. דבריהם צ"ע. דא"כ באמת מדוע לא אמרינן דליכפר על טומאת מקדש במזיד. וע"כ משום דלא אתו לכלל חטאת. וא"כ הדר קושייתם לדוכתא. וי"ל דודאי להאמת כמו דממעטינן שאר טומאות מן מטומאתם ולא כל. ומשום דאינם חלוקים. כן ממעטינן נמי מזיד דטומאת מקדש דאינו חלוק דגם בעריות מצינן כיוצא בו. כרת ומלקות. אבל לס"ד דאיירי בכל טומאות אין ה"נ דודאי איירי נמי במזיד של טומאת מקדש דהיינו פשיעותם. ובפשעים לא בעינן כלל דאתי' לכלל חטאת ודוק: **דברים** הנ"ל נכתבו שלא בעיון. והעיקר כמו שכתבתי במקום אחר. זה לשונו שם. עיין היטב בסוגי' זו ובדיבור תוס' זה כי לענ"ד ודאי הפנימי על המזיד ועל השוגג בעי לכפורא כדכתיב לכל פשעיהם דהיינו מזיד ולכל חטאותם דהיינו שוגג כדאיתא דף י"ב ע"ב. אלא דמכח הקישא דחטאים דומיא דפשעים ומן ל' דלכל ילפינן דלא איירי בשוגג כי אם ביש בה ואין בה. וא"כ למאי דס"ד דברייתא דאיירי מענין ע"ז וכולי נמי ע"כ דאיירי מפשעים וחטאים. והמקשה שהקשה היכי דמי אי במזיד ואי בשוגג. ר"ל דתרווייהו לא אזלי שפיר. והמתרץ תירץ דתרווייהו אזלו אי במזיד ולא אתרו ואי בשוגג ולא אתידע. ואף שהלשון קצת דחוק. מ"מ לענ"ד מוכרח פי' הגמ' הכי. וא"כ לישנא דתוס' וא"ת ראשון עם התי' ממש אך למותר. דהא א"נ איירי בטומאת מקדש פשיטא דהפשעים לא אתי' לכלל חטאת. והא"ת שני לולא כי יראתי לשלוח יד. הי' נראה להגיה הכי. וא"ת והאיך אפשר לאוקמי באלו ג' עבירות דנהי לכל חטאתם שפיר מתוקמא בהכי מ"מ כפרת חיצון לא אפשר לאשכוחי דהיינו אין בה ויש בה דהא בר קרבן הוא. והמהרש"א ז"ל האריך בפי' דברים. וכנראה שהבין כוונת התוס' שאפשר לאוקמי הכפרה בחלו ג' עבירות. אך או במזיד גרידא ואו בשוגג גרידא וכפשטות לשון הגמ' ותחילת דברי תוס'. וזה לענ"ד בלתי אפשר וכנ"ל. וצריך לי עיון. עכ"ל שם:

דף י.

רש"י ד"ה וכולהו מר"ח וכו' וכן הוא מהן לשאין בה ידיעה מתחלה ולא בסוף. עיין ע"ב תוס' ד"ה אותה תמצא כי דברי רש"י אלו צריכים עיון. כי נראה מפירושו זה דלא

ס"ל לר"מ דדריש חטא שאין מכיר בה. ונשאר קושי' התוס' על ר"מ כמו שהקשו התוס' לר"ש. ותירוצם שם ועי"ל לא שייך כי אם לר"ש ולא לר"מ. ודוק כי צ"ע:

דף יא.

תוס' ד"ה אלא מעתה. עיין במהרש"א. מה דקשיא ליה על התוס' לפי הבנתו הראשונה. לענ"ד לק"מ דהכי קשיא להו. דתיקשי להמקשן מטבול יום גופא. אף לפי הבנתו דרצה להוכיח דמכתשת לא קדוש קדושת הגוף מ"מ לענין טבול יום קשה מאי אריא קידשו בכלי השני הא מקודם ע"י המכתשת הוכשר לט"י. אבל ודאי לא הקשו דליקשי ליה המתני' בלא הברייתא דמכתשת. וכדדייק לשונם דפשיטא דבלא הברייתא הוי מצינן למימר דהכלי היינו המכתשת. אך אי קשיא הא קשיא דא"כ מאי משני דהוי ניחא ליה דה"ה לא קדשו בכלי ור"ל כלי העבודה כי אם משעת נתינת המכתשת הוכשר לט"י ומאי דנקיט ט"י בקידשה בכלי היינו משום האינך. דהא אכתי קשה דהא לס"ד דמקשה זה דרוצה להוכיח דקדושת דמים נמי נפסל בט"י הא האינך נמי לא בעי קדושת כלי כלל לענין ט"י ועיין תוס' ד"ה הוכשרו. לכן לע"ד ע"כ לומר דודאי לא נחתו התוס' לבאר דעת מקשה זה האיך לדידי' ניחא. דודאי המקשה אינו כ"א כנושא ונותן להבין כוונת הברייתא ומתני'. ובאמת קשיא ליה בין כך ובין כך דאם המכתשת קדושת הגוף קשיא ליה על הברייתא לינה. ואם קדושת דמים קשיא ליה המתני' על כולם למה לי קדושת כלי לענין ט"י. אלא דעיקר קושייתם על האמת דמכתשת היינו קדושת הגוף. וע"ז שפיר משני. אך דקשיא להו א"כ מי הכריח להמתרץ לומר דלענין לינה לא מועיל מכתשת לימא דאין ה"נ דתנא ט"י וה"ה לינה. ומה דתנא במתני' לינה ולא בברייתא. ומוכרח מזה דאיירי בכלי עבודה ולא במכתשת לא נקיט קדשו בכלי דהיינו כלי עבודה משום קטורת. דזה באמת הוכשר להכל מיד משעת נתינת המכתשת. ולא נקיט קדשו בכלי כי אם משום אינך כדנקיט קידשו בכלי על ט"י. ע"ז תירצו דלא שייך גבי לינה. ודוק. כי לענ"ד מיושב בזה דקדוק המהרש"א בדברי' ודוק. אך לפי' זה דקושי' תוס' קאי לפי המסקנא. לא קאי תי' דועוד י"ל כ"א לקושי' הראשונה וזה דוחק. לכן צ"ע תו בדבור הנ"ל כדקתני לעיל המנחות. ר"ל וכו' דהיינו דקתני שם קדשה בכלי הוכשרה וכו'. דזה הכלי היינו הסיסא וא"כ הקומץ אף טרם שנתקדש בכלי הקטרה שלו כבר נתקדש בהסיסא בעודו הי' מעורב עם המנחה כולה טרם שהוקמץ לענין לינה אלא דלענין להתחייב עליו משום נותר וטמא. אף שהקומץ כיון שכולו מתיר לא שייך גבי' הזה הכלל דסיפא דמתני' זו שלא חל עליו נותר וטמא עד שיקרבו מתיריו. כי אם מכיון שקדושת

כלי חל עליו נותר וטמא. מ"מ המנחה אף אחר שנתקדשה בהסיסא לא חל עליו נותר וטמא עד שיקרבו מתיריו. דהיינו הקומץ לכן אף הקומץ עצמו לענין זה של נותר וטמא צריך קידוש כלי הקטרה עצמו ולא מהני לו קידוש כלי הסיסא של המנחה. כך נראה מבואר כוונת התוס' ע"פ המהרש"א אלא שקיצר. אבל צ"ע בהרמב"ם אם ירד לחלק לדינא בהכי. ודוק:

דף יב.

הכא הוא דמעיקרא עולה והשתא עולה אבל התם גזירה וכו'. בעניותי איני יודע להבין עומק דעתם דמשמע הא לאחר כפרה היה ראוי ליקרב הוא גופיה עולה. והרי רש"י ז"ל דלהכי פי' תמידין שלא הוצרכו לצבור מקיצין בהן את המזבח כדשמעינן ליה לר"ש וכו' ה"נ אלו שלוקחו לצורך תמידין ולא הוצרכו יקרבו לקיץ המזבח שהרי לשם העולה הופרשו כי קייץ נמי עולה הוא. אבל שעירי חטאת שלחטאת הופרשו איך יקייצו בגופן עולות. ואף שרש"י ז"ל פי' בד"ה מודה ר"ש והרי הוא לקייץ המזבח מה בכך להקריב גופן למה שלא הוקש במקצת ולמה לי הגזירה:

דף יג.

ורבנן עיין פרש"י זה בד"ה ורבנן. ועיין במהרש"א מה שדחק בפרש"י מאין הוציא זה דמיתה אינה מכפרת אלא אחר יוה"כ. ולדעתי קושי' התוס' שם ד"ה בעומד דחקו דלפי קושי' תוס' מתורצת בטוב דשם ביומא התנא איירי במיתה לחוד ויה"כ לחוד דאינהו אינם מכפרים אלא עם תשובה. אבל מיתה ויום כפור יחד מכפר בלא תשובה וק"ל:

דף יד.

תוס' ד"ה כולן קרוין ביתו. תימא ולוים במה יתכפרו וכו' א"כ מצינו וכו'. לענ"ד לא ידענא מאי קשיא. דהא למסקנא מה בכך דשעיר של עה הותר מכללו מ"מ ידעינן דכהנים נתכפרו בשל אהרן מטעם דקרוים ביתו. ואי למה דס"ד קודם שנחית להקשות ואם נפשך לומר אין ה"נ דהוי אמרינן לוים וכהנים. מדמצינן להם כפרה ע"כ בשל אהרן נתכפרו מדהותר מכללו אצל ביתו. משא"כ צבור דלא הותר מכללו. וק"ל:

דף טז.

תוס' סוף ד"ה דכולי עלמא. א"נ ר"א מודה דעזרא קידש לעתיד לבא קדושת מחיצה. צ"ע דהרי איתא במס' זבחים ד' ק"ז ע"ב אתמר המעלה בזמן הזה ר"י אמר חייב ר"ל אמר

פטור ומפרש הגמ' דקסבר ר"ל קדושה ראשונה לא קידשה לעתיד לבא לימא בפלוגתא דר"א ור"י ור"ל כר"א. ואם איתא דר"א מודה דעזרה קידש מאי טעמא דר"ל דפוטר בזמן הזה אף אי סבר כר"א:

דף כ.

תוס' ד"ה לישנא. וא"ת נשיילה. לענ"ד נראה הא דפשיטא להו דנאמן נגד משמעות דבורו. [ועיין קדושין ד' נ' קושי' הגמ' ודילמא למיפטר נפשי'] היינו במ"נ אם אמר כוונתו לאיסור פשיטא דנאמן לשוי' נפשי' חד"א ואם אומר כוונתו להיתר. נאמן במגו דאי בעי מיתשל עלה וק"ל. ומה דבגמ' ה"א לישנא דאתקיל ליה יראה לענ"ד היינו משום דאמר לישנא קלילא אי ולא אין וק"ל:

דף כד.

תוס' ד"ה באיסור הבא מעצמו לא אמר. עיין במהרש"א. ומלבד שפירושו רחוק במשמעות התוס'. אף גם יש להקשות מנ"ל לשנות כוונת ר' יוחנן. דילמא באמת פשטי' דר"י היינו בבא מעצמו לית ליה איסור כולל יקדשי' בבכור. ואך לישני' דלהכי לא מקשה כי אם לרבא. דבלא רבא הי' אפשר לחלק בין שבועה להקדש שזה איסור על כל העולם וזה אסור רק על עצמו. אבל הפשוט נלענ"ד דבשלמא לרבא דאית לי' תמיד כולל רק שמשני דהתנא לא איירי כי אם באיסור הבא מאליו שפיר משני דלהכי תנא הקדש משום בכור דבא מאליו ושפיר תנא סתמא הקדש דהדין עכ"פ שפיר בכל הקדשות. משא"כ לריש לקיש דלית ליה כלל בבא מאליו. א"כ יהא מוכרח דלא איירי בהקדש כי אם בבכור זה ודאי לא מסתביר ליה וק"ל. וכמו כן בל"ז שפיר נמי מקשי מגיד של עולה וק"ל. אך לפי פירושי זה באוקימתא דבכור לא אזלו שפיר דברי התוס' ריש פ' אמרו לו ע"ש ודוק. והמהרש"א גמגם עליהם מסוגי' דהכא ואין מוכרח כ"כ. ודוק:

דף כד:

תוס' ד"ה יש אוכל אכילה אחת. עיין במהרש"א וכנראה נשמט מני' דברי תוס' חולין ק"א דקדשים על חלב אינו כ"א איסור כולל בחמור דהיינו הנאה ולא נקרא מוסיף כי אם דומיא דאשת אח וחמותו ע"ש כי דבריו ברורים ומוכרחים. והכא נמי הם מדוקדקים וק"ל:

שם איבעית אימא כי קתני מידי דלית ליה שאלה וכו' הרי הקדש. יש להקשות מה דוחקיה למוקים בבכור לימא כי לא קתני מידי דמצוה לאתשולי עלי' לאפוקי הקדש דאף דאפשר לאתשולי עלי' מ"מ עבירה היא ולא מצוה כדאיתא בב"י ריש הל' נדרים מדכתיב נשבעתי ואקיימה. שפיר דקתני ליה כמו שאר איסורין:

דף כו.

רש"י ד"ה ר' ישמעאל. הכי שמיע ליה כו'. אבל על מה שאמר ר' עקיבא ששימש את נחום לא הוצרך רש"י לפרש הכי. דבהדי' איתא ברייתא חגיגה י"ב דאמר ר"י לר"ע אתה ששמשת את נחום כו':

דף כח.

אמר רבא שבועה שלא אוכל ככר זה אם אוכל זה כתב רש"י ז"ל האי דנקיט אכילת התנאי ברישא וכו'. וכן מוכח לגירסתו ע"ב אכלי' לאיסור והדר אכלי' לתנאי פלוגתא וכו'. וצריך לי עיון הא בתנאי אם קיימ"ל גטין ע"ב לא אמר מהיום כמאן דאמר לאחר מיתה דמי והיינו משום דאם בלא מהיום אינו משמע אלא משעה זו של קיום התנאי א"כ ה"ה הכא אינו חל השבועה אלא משעה שאוכל התנאי משעה זו נאסר ולא מקודם בזמן. וצ"ע כי לפ"ר לפי גירסת הרמב"ם פ"ד מה' שבועות ניחא:

דף כט.

תוס' ד"ה באומר עיין בדבריהם. ובע"כ לפירושם דאף בנחש טריף שייך גזים מה דתנן במתני' עלי' נמי שחייבין על זדונו מכות היינו כדפי' ר"ת מפני שאוסר כל פירות שבעולם. ולא השיגו עליו אלא בדין הנדר אבל בפירושו מודו. ועיין במהרש"א מה שמוכרח לדחוק לפי' זה משא"כ לפי' הר"ן הכא ובנדרים המתני' פשוטה בלא פי' ר"ת עיין וק"ל:

דף לא.

מנין לתלמיד היושב לפני רבו ורואה זכיה לעני וחובה לעשיר מנין שלא ישתוק ת"ל מדבר שקר תרחק. רש"י ורואה זכות ורבו החליף. תוס'. בפ"ק דסנהדרין נפקא לן מלא תגורו וכן דרך בכמה דוכתין. וק"ק הא איתא בסנהדרין ד' ל"ד מקרא אחד יוצא לכמה טעמים:

ואין טעם אחד יוצא מכמה מקראות. ולולא דבריהם הי' עולה על רוחי לפרש דלא כפרש"י ז"ל. על דרך זה. דהא יש להקשות בשלמא הדרש דסנהדרין שפיר דנקרא זכות לעני וחוב לעשיר לרבותא דמ"מ לא יגור מפני העשיר. אבל הכא דנקיט מדבר שקר תרחק היה לו להשמיענו רבותא איפכא דאפילו אם רואה חוב לעני וזכות לעשיר אל יחוס על העני להכניס דבריו דהא מ"מ דבר שקר הוא ופשיטא דבאמת אל יכניס דברו. להכי י"ל דבאמת הכא הפי' איפכא דאם רואה ברבו שרוצה לדון אפי' זכות לעני וחוב לעשיר מנין שלא ישתוק ת"ל מדבר שקר וק"ל. ולהכי מפיק ליה מן שתי מקראות:

שם רש"י ד"ה וכ"ש מלך. עיין בס' אור הישר דף מ"ז הקשה הגאון אב"ד ממיץ מדוע לא ביאר רש"י הבזיון משום ההליכה לב"ד. ובדף נ"ד ת' הגאון אב"ד דאמשטרדם דקשי' לרש"י ז"ל דהב"ד יכולין לילך אצלו. ולענ"ד זה אינו דודאי מוכח מגמ' ד' ל' ע"ב דאסור להב"ד מדקאמר אבל באיסור אין חכמה. וקשה ומה כולה האי ליזלו הב"ד לגבי הגדול ממנו. אלא ש"מ דאסור משום זלותא דבי דינא ומכ"ש לגבי מלך ישראל. דהא כבר התם אב"ד דרש"י ס"ל כתי' תוס' ב' ד"ה עשה דכבוד ת"ח עדיף מכבוד מלך ישראל. ובעיקר הקושי' נלענ"ד דרש"י ז"ל מדסבר כתי' ב' הנ"ל ומוכח מיניה דכבוד ת"ח עדיף. וכבר מוכח מן דף ל' ע"ב דדוקא לבי דינא דזוטר מיני' אית ליה זילותא לילך מוכח הא לבי דינא ת"ח כמותו מחויב לילך. ומכ"ש מלך ע"ה דמחוי' לילך ולא מיחשב ליה ההלוך לזילותא זולת העמידה. וכתי' ב' שבתוס' דמלך שאינו ת"ח אסור להושיבו ומחויב לעמוד. ובאמת אם המלך ת"ח שאז מצד העמידה יוכל להעיד דהא מושיבין אותו נגד זה אז כל הבתי דינים נחשבים בי דינא דזוטר מיני' כיון דאיהו ת"ח ומלך ישראל ואז ההליכה הוא זילותא. ולכן שפיר ממ"נ אין יוכל להעיד. ובזה שפיר מה דמייתי שם דף מ"ח מה שפי' רש"י סנהדרין כ"ג הזילותא מצד ההליכה כקושייתו מטעם דסתם כ"ג ת"ח הוא. ושפיר הוא כ"ע לגבי בי דינא דזוטר מיני' מפני צירוף מעלת כ"ג לת"ח. משא"כ הכא פי' רש"י על סתם מלך שאינו ת"ח:

דף לב:

אמר רב פפא הכל מודים בעד מיתה שהוא חייב וכו'. תימא הא קי"ל אין אשה נפרעת מנכסי יתומין אלא בשבועה ולימא העד מי יימר דמשתבעת. ואף למה דמסיק דאיירי בתפסה. מ"מ הא קי"ל דאפי' בתפסה ואינו רוצה לישבע דמנדינן אותה עד שתשבע כמבואר בח"מ סי' פ"ב בש"ך ס"ק י"ז. ואפילו לדעת הסמ"ע שם. עכ"פ קשה על הס"ד דרצה להוכיח משביע עידי קרקע חייב. ועיין שם בהסוגי' דקודם בר"ן מה שכתב על

הכל מודים בע"א דר' אבא וק"ל. ובשלמא לסברת תוס' במס' ב"ב דף קנ"ח ד"ה וב"ה אומרים דמת פתאום נוטלת בלא שבועה שפיר אבל לסברת ר"י שם דחיישינן לתפסה מעצמה מחיים קשה. ואולי יש לדחוק דלס"ד סבר דאיירי בייחד לה לכתובתה קרקע או מטלטלי' דנוטלת בלא שבועה ועיין א"ע ריש סי' צ"ו וגם סוף סי' צ"ז ודוק:

דף לג:

הכי קאמר לא משכחת לה ע"ש פרש"י ומה טעם קאמר. וצ"ע כיון דמוקים כר"א בר"ש מה צריך לטעם זה.. ות"ל דאליבי' חייב מטעם דבר הגורם לממון. וא"ל דזה תנא שלישי שסובר אך בזה כראב"ש ולא במחלוקת דעד א'. א"כ עיין במהרש"א ונשארת קושייתו:

דף לה.

חטה בכלל חטין עיין פרש"י ולפום רהיטא בלי עיון במפרשים יראה לי שהוקשה לרש"י דאלו התובע תבע חטין והוא כפר בחטה אף דאינו סובל כ"א חטה אחד. יהא אם כופר באחד ממילא נשמע דמכ"ש שכופר בהרבה. לכן דחק לפרש דקאי על התובע שטען חטה. וה"א דלא משמע כ"א חדא ונמצא () קמ"ל וכו' וא"כ ע"כ מה דקתני במתני' אמר קאי על התובע וצ"ע:

דף לז.

הזיד בשבועות הפקדון והתרו בו מהו. עיין בזה מהרש"ל ומהרש"א. ולפי דעת מהרש"ל דע"פ קרובים נמי חייבים מלקות. [וקצת משמע נמי הכי מלשון הרשב"א בקושייתו שמביא הר"ן פ' כל הנשבעין לגבי שכנגדו חשוד על השבועה] ובאמת מסתבר כותי' דמה יהי' חשש קרובים הא התראה מועילה ע"פ נשים ועבדים כמבואר בהרמב"ם פ' י"ב מה' סנהדרין ומדוע יזיקו הקרובים לענין להלקותם אף כי בודאי לא יועילו לענין הממון. וצ"ע. אמנם לדעת המהרש"ל הקושי' יותר עצומה על הגמ' דהיינו רבה דאמר בתר הכי מכלל דכי לא אתרי בי' ואיכא עדים מחייב כפירת דברים בעלמא הוא. ומה הקושיא דילמא האיבעי' היכא דהמתירים הם קרובים דאלו לא אתרו בי' לא הוי כפירת דברים אבל יראה לענ"ד דבזה יש ליישב קושית המהר"י בן לב דלמה לא מקשה בפשוט על הא דקאמר או דילמא הא והא עבדינן ת"ל דהוי כפירת דברים ואיך אפסר לחייבם בקרבן. ולהנ"ל מיושב דמהא לא מצי למיפרך די"ל האיבעי' בקרובים דלא הוי כפירת דברים. אבל השתא הכי אזלה הוכחתו. דהנה זה ברור דאם יש מלקות בשבועות הפקדון אין ()

לכפירת דברים או כפירת ממון דהא המלקות אם שייך בגווי' אין נובע כלל מפרשה זו אלא מלאו דלא תשבעו בשמי לשקר וא"כ הכי אזלה קושייתו דרבה מכלל דאי לא אתרו ביה ואיכא עדים אפילו כשרים מחייב דאלת"ה אלא דהוי כפירת דברים והאיבעי' אינה אלא בקרובים. קשה איפכא למה נקיט האיבעי' היכא דשייך קרבן דהיינו בקרובים אי דנימא מדיש קרבן אין מלקות או דילמא וכו' והכל או דנימא דבהתרו בו תדחה הקרבן מפני המלקות או דנימא תרווייהו עבדו לי' הי' לך למבעי בהתרו בו ע"פ כשרים באופן דאין שייכות לקרבן מדהוי כפירת דברים אם שייך מלקות בשבועות הפקדון אם לאו. וכ"ת דזה פשיטא דבכפירת דברים שאין קרבן ודאי חייב מלקות. איך ס"ד דבקרובים שהוא כפירת ממון יפטר בקרבן מדא"ל ל"ש אתרו בי' הא מלקות חמור מקרבן כדמסיק ניחא לי' לאינש דמייתי קרבן ולא לילקי. ואיך אפשר דבכפירת דברים יהא חייב מלקות ובכפירת ממון יפטר בקרבן. א"ו דבאמת מיבעי לך אם שייך כלל לגבי שבועות הפקדון מלקות ותיבעי לך ע"פ עדים כשרים דהוי כפירת דברים ואין שייכות לקרבן אם חייב מלקות ומדלא מיבעי לך הכי ש"מ דס"ל דאף בעדים כשרים דהוי כפירת דברים מ"מ תמיד יש שייכות לקרבן ולא אפשר לך למיבעי באופן דליכא קרבן ושפיר קאמר מכלל. ודוק: